

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
«30» серпня 2023 року,
Протокол № 2

Ректор університету

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**
(підпис) (ініціали, прізвище)

«30» серпня 2023 року
М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни
«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування

м. Хмельницький
2023

РОЗРОБНИК:

Завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, доктор наук з державного управління, професор
«28» серпня 2023 року

Едуард ЩЕПАНСЬКОГО

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
«28» серпня 2023 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор
«28» серпня 2023 року

Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
«29» серпня 2023 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
«28» серпня 2023 року, МР-1/8.

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка
«28» серпня 2023 року

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 7
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 10
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 10
4.2. Аудиторні заняття	– 10
4.3. Самостійна робота студентів	– 10
5. Методи навчання та контролю	– 11
6. Схема нарахування балів	– 11
7. Рекомендовані джерела	– 12
7.1. Основні джерела	– 12
7.2. Допоміжні джерела	– 13
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 17

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 28	Публічне управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 281	Публічне управління та адміністрування
3. Назва освітньої програми	–	Освітньо-професійна програма «Магістр публічного управління та адміністрування. Територіальне управління та місцеве самоврядування»
4. Назва дисципліни	–	Управління розвитком регіону
5. Тип дисципліни	–	вибіркова
6. Код дисципліни	–	МППВ 2.2
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	другий
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	магістр
9. Курс / рік навчання	–	перший
10. Семестр	–	другий
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,0 / 120	
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	– 36	
% від загального обсягу	– 30	
лекційні заняття (годин)	– 18	
% від обсягу аудиторних годин	– 50	
семінарські заняття (годин)	– 18	
% від обсягу аудиторних годин	– 50	
самостійна робота (годин)	– 84	
% від загального обсягу	– 70	
тижневих годин:		
аудиторних занять	– 2,5	

самостійної роботи	– 5,5
3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 16
% від загального обсягу	13
лекційні заняття (годин)	8
% від обсягу аудиторних годин	50
семінарські заняття (годин)	8
% від обсягу аудиторних годин	50
самостійна робота (годин)	104
% від загального обсягу	87
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– МППО 1 Публічна політика та врядування МППО 3 Стратегічне управління та управління змінами МППО 6 Європейська, євроатлантична інтеграція та національна безпека МППВ 1.2 Екологічна безпека регіону
2) супутні дисципліни	– МППО 8 Територіальне управління та розвиток місцевого самоврядування МППО 10 Економічне врядування та публічні фінанси
3) наступні дисципліни	– МППВ 3.5 Бенчмаркінг та прогнозування регіонального розвитку МППВ 3.9 Регіональні та муніципальні цільові програми
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни:

ЗК 1. Здатність абстрактно, критично мислити, аналізувати сучасні соціально-економічні проблеми розвитку суспільства, синтезувати отримані знання та формувати обґрунтовані пропозиції, стверджувати власну життєву позицію.

ЗК 3. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 2. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери із застосуванням підходів і принципів стратегічного планування, критеріїв оцінювання результативності та ефективності, враховуючи умови зовнішнього середовища та внутрішні чинники діяльності.

СК 4. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК 5. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК 8. Здатність визначати напрями розвитку галузі, території, інших об'єктів публічного управління та розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК 11. Здатність використовувати на практиці сучасні інструменти управління регіональним та місцевим розвитком.

Програмні результати навчання:

РН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН 06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

РН 07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

РН 13. Уміння розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження кращих форм і методів діяльності органу публічної влади, виходячи із пріоритетів регіонального та місцевого розвитку.

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>
<i>1. Знання</i> <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату з питань управління розвитком регіону;
1.2) розкривати зміст регіональної економічної політики;
1.3) визначати сутність та особливості здійснення регіоналізації;
1.4) характеризувати зміст основних підходів до розробки концепції соціально-економічного розвитку регіону;
1.5) визначати зміст та принципи регіонального управління;
1.6) відтворювати структуру механізмів регулювання розвитку регіонів;
1.7) описувати організаційну схему складання стратегії.
<i>2. Розуміння</i> <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>

2.1) пояснювати зміст основних термінів, що розкривають суть стратегічного управління;
2.2) обговорювати специфіку та відмінні риси процесів регіонального та галузевого управління;
2.3) пояснювати зміст та характерні риси соціальної інфраструктури регіону;
2.4) ідентифікувати основні інструменти організаційно-економічного механізму формування та реалізації стратегії розвитку регіону.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) застосовувати системний підхід до вирішення проблем регіонального розвитку;
3.2) демонструвати вміння здійснювати комплексний аналіз сучасного стану розвитку соціально-економічної системи регіону, демографічної ситуації, природно-ресурсного потенціалу регіону;
3.3) проектувати структуру стратегії соціально-економічного розвитку регіону.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) досліджувати організаційний процес розробки стратегії та розподіляти його на окремі складові (етапи);
4.2) протиставляти і критично оцінювати методичні підходи до визначення інвестиційної привабливості регіонів;
4.3) класифікувати види стратегії розвитку регіону за критеріями класифікації;
4.4) виділяти основні пріоритети, орієнтири, чинники та сценарії розвитку регіону.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) систематизувати особливості регіонального управління в різні історичні періоди;
5.2) упорядковувати етапи розробки стратегії розвитку регіону;
5.3) узагальнювати основні положення світового досвіду управління регіональним розвитком;
5.4) систематизувати основні підходи до розробки регіональних програм.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) проводити оцінку існуючої законодавчої бази з питань регіонального розвитку.
6.2) проводити комплексну оцінку (моніторинг) процесу реалізації стратегії розвитку регіонів.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) визначати пріоритетні напрями перспективного розвитку регіонів України;
7.2) розробляти проект Стратегії регіонального (місцевого) розвитку регіону, адміністративного району, міста.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи регіоналізму. Регіональна економічна політика

Соціально-економічні регіони як об'єкти регіонального управління. Сутність регіоналізму. Сутність поняття «регіон». Класифікація регіонів. Поділ України на соціально-економічні регіони. Методологічні положення соціально-економічного регіонування. Регіональні відмінності як ознаки виділення соціально-економічних регіонів. Суть соціально-економічного регіону. Основні фактори регіоноутворення. Конкретні критерії процесу регіоналізації.

Проблеми регіонального розвитку. Нестабільність функціонування підприємств сфери матеріального виробництва, що супроводжується щорічним падінням фізичних обсягів виробництва продукції і виконання робіт. Загострення проблеми ефективної зайнятості групових ресурсів та щорічне підвищення рівня безробіття у всіх областях. Погіршення екологічної ситуації у багатьох регіонах. Низький рівень виконання державних регіональних програм у зв'язку з обмеженістю фінансових ресурсів. Проблеми, пов'язані із повномасштабним вторгненням РФ на територію України.

Сутність, принципи та напрями реалізації політики регіонального розвитку. Блоки політики регіонального розвитку.

Концепція нової державної регіональної політики. Механізм реалізації регіональної економічної політики.

Тема 2. Наукові основи регіонального управління

Сутність регіонального управління як засобу регіоналізації державної регіональної політики. Галузеве і регіональне управління.

Завдання та цілі регіонального управління. Економічні, політичні, соціальні, екологічні та науково-технічні цілі.

Правові та економічні основи регіонального управління. Системи регіонального управління. Склад місцевої державної адміністрації та правові засади її діяльності. Принципи здійснення місцевого самоврядування. Повноваження органів самоврядування. Об'єкти спільної власності територіальних громад.

Форми, функції та система органів регіонального управління. Державне, місцеве управління та місцеве самоврядування як форми регіонального управління. Інтегруюча, розподільча, стимулююча, соціальна та оптимізаційна функція регіонального управління.

Досвід організації територіального управління зарубіжних країн. Відмінності між країнами в адміністративно-територіальному поділі. Державні органи окремих країн, що здійснюють політику регіонального розвитку.

Тема 3. Концептуальні підходи в управлінні соціально-економічним розвитком регіону

Пріоритети в управлінні соціально-економічним розвитком. Об'єктивна необхідність визначення пріоритетності. Пріоритети в залежності від ієрархічного рівня. Цілі і функції пріоритетів. Групи показників визначення пріоритетності: цільові, ресурсні, показники ефективності, власне пріоритетності.

Соціально-економічні орієнтири та інтереси соціального-економічного розвитку регіону. Характерні ознаки зростання значення управління соціально-економічним розвитком регіону. Головна функція соціально-економічних орієнтирів. Функції, які виконують соціально-економічні орієнтири. Найважливіші блоки соціально-економічних орієнтирів. Соціальні суб'єкти як носії територіальних інтересів. Суб'єкти галузевих інтересів.

Управлінська стратегія і сценарії соціально-економічного розвитку регіону. Суть управлінської стратегії та її концептуальні спрямування. Складові характеристики управлінської стратегії. Сценарний підхід у визначенні перспектив соціально-економічного розвитку регіонів. Послідовність розробки сценарію, виходячи із проблеми. Послідовність розробки сценарію розвитку господарства регіону, виходячи з його потенційних можливостей. Основні компоненти векторного критерію у відображенні різних інтересів. Взаємозалежні та взаємовизначальні елементи політики соціально-економічного розвитку регіону.

Суть і порядок розробки концепції соціально-економічного розвитку регіону. Концепція як початковий етап наукового обґрунтування соціально-економічного розвитку території. Мотивація розробки концепції. Послідовність розробки концепції.

Тема 4. Економічний розвиток регіону

Теоретичні основи управління соціально-економічним розвитком регіону. Форми і методи управління соціально-економічним розвитком. Регулювання розвитку економічної сфери в регіоні: промисловість, сільське господарство, транспорт і зв'язок, розвиток малого та середнього бізнесу в регіоні. Регулювання підприємницької діяльності в регіоні.

Форми відносин соціально-економічного розвитку регіону: регіональної власність, муніципальна власність, орендний договір, територіальна асоціація власників. Сутність регіонального бюджету та джерела його формування. Регіональні фінанси як економічна категорія. Складові кошти регіональних фінансів. Критерії визначення мінімальних розмірів місцевих бюджетів. Економічне призначення регіональних бюджетів. Джерела основних закріплених доходів регіональних бюджетів. Регулювання регіональної бюджетної системи. Першочергові витрати місцевих бюджетів. Проблема дотацій, субсидій, субвенцій. Комплексний підхід до аналізу формування регіональної фінансової системи. Зведений фінансовий баланс. Прогноз розвитку бюджету. Позабюджетні фонди регіону.

Державне регулювання інвестиційної діяльності. Поняття інвестицій, види інвестицій. Становлення регіональної інвестиційної політики в Україні. Проблеми вдосконалення політики залучення іноземних інвесторів. Напрями та принципи здійснення регіонального інвестиційного процесу.

Інвестиційна привабливість регіонів України. Методики визначення інвестиційної привабливості регіонів. Рейтинги міст і регіонів України.

Сутність природно-ресурсного потенціалу регіону. Управління регіональним природокористуванням.

Тема 5. Регулювання розвитку соціальної інфраструктури регіону

Соціальна інфраструктура регіону як об'єкт регіонального управління. Сутність і зміст соціальної інфраструктури. Класифікація галузей та основних об'єктів соціальної інфраструктури. Основні організаційно-правові форми господарювання. Фінансове забезпечення функціонування об'єктів соціальної інфраструктури.

Управління розвитком соціальної інфраструктури населених пунктів. Основні принципи управління соціальною сферою. Варіанти управління об'єктами соціального призначення.

Програмно-цільовий метод управління соціальною інфраструктурою у регіонах. Форми управління комплексним розвитком територій. Структура державного управління соціально-економічним розвитком. Статут територіальної громади.

Регулювання розвитку галузей соціально-побутової інфраструктури. Торгівля і громадське харчування. Житлово-комунальне господарство. Побутове обслуговування. Пасажирський транспорт і засоби зв'язку.

Регулювання розвитку галузей соціально-духовної інфраструктури. Освіта і наука. Культура. Охорона здоров'я, фізкультура і спорт.

Тема 6. Регіональні ринки

Суть та роль регіональних ринків у соціально-економічному розвитку регіонів. Ринкові відносини як передумова формування регіональних ринків. Ринкові фактори розвитку ринкових відносин. Нові учасники ринкових відносин.

Типи та економічне районування регіональних ринків. Ознаки класифікації регіональних ринків. Види регіональних ринків. Районування сфери обігу. Об'єктивні протиріччя регіональної економіки.

Формування інфраструктури та економічного механізму регулювання регіональних ринків. Складові регіонального механізму регулювання регіональних ринків.

Формування міжрегіональних зв'язків регіональних ринків. Міжрегіональні економічні зв'язки. Оцінка ввозу – вивозу в світових цінах.

Тема 7. Стратегії розвитку регіонів

Теоретичні основи організаційно-економічного механізму формування та реалізації стратегії розвитку регіону. Класифікація стратегій розвитку регіону: базові та функціональні.

Порядок розроблення проекту стратегічного розвитку регіону. Методичні основи розробки стратегії розвитку територіальної громади. Етапи складання стратегії. Аналіз основних тенденцій та існуючих проблем розвитку територіальної громади.

Визначення та оцінка конкурентних переваг і обмежень перспективного розвитку територіальної громади. Прогнозування довгострокового розвитку територіальної громади. Першочергові цілі та оперативні завдання розвитку територіальної громади.

Тема 8. Інноваційно-інституційні форми управління розвитком регіону

Еволюція агентств регіонального розвитку (АРР): зарубіжний досвід. АРР Нідерландів та Бельгії. Досвід Італії. Практика створення Агентств в країнах Центральної та Східної Європи. Філософія діяльності АРР. Різноманітність визначень агентства регіонального розвитку. Основні напрямки діяльності АРР. Аналіз організаційно-правових форм АРР в Україні. Громадські та благодійні організації. Взаємодія місцевих та регіональних органів влади.

Нові форми регіонального розвитку продуктивних сил: спеціальні (вільні) економічні зони (СВЕЗ), території пріоритетного розвитку, регіональні науково-технологічні парки.

Сутність та принципи публічно-приватного партнерства. Ознаки публічно-приватного партнерства. Підходи до класифікації публічно-приватного партнерства. Моделі публічно-приватного партнерства: поняття, загальна характеристика. Правова природа публічно-приватного партнерства. Форми контрактів публічно-приватного партнерства. Нормативно-правова база публічно-приватного партнерства. Основні положення Закону України «Про державно-приватне партнерство». Законодавче забезпечення здійснення публічно-приватного партнерства. Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України щодо регулювання питань публічно-приватного партнерства. Механізми регулювання публічно-приватного партнерства. Види регулювання відносин публічно-приватного партнерства. Методичні підходи до визначення ефективності публічно-приватного партнерства.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Теоретичні основи регіоналізму. Регіональна економічна політика	15	3	2			10	15	1	1			13
2.	Наукові основи регіонального управління	14	2	2			10	15	1	1			13
3.	Концептуальні підходи в управлінні соціально-економічним розвитком регіону	14	2	2			10	15	1	1			13
4.	Економічний розвиток регіону	15	3	2			10	16	1	1			14
5.	Регулювання розвитку соціальної інфраструктури регіону	14	2	2			10	14	1	1			12
6.	Регіональні ринки	14	2	2			10	14	1	1			12
7.	Стратегії розвитку регіонів	18	2	4			12	16	1	1			14
8.	Інноваційно-інституційні форми управління розвитком регіону	16	2	2			12	15	1	1			13
	Усього:	120	18	18	-	-	84	120	8	8	-	-	104

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання передбачає завдання до кожної теми.

4.3.2. Тематика самостійних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.3. Самостійні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

4.3.4. Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачена у формі виконання індивідуальних завдань відповідно до тематики навчальної дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- повідомлення про виконання самостійних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у письмовій формі.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Структура залікового білету включає 60 тестових питань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рисунку 6.1.

Рисунок 6.1 Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять та самостійної роботи студентів, визначається в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р., № 5203-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>.
2. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р., № 4572-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 р., № 2017-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>.
4. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р., № 889-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
5. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 р., № 1160-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.
6. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р., № 393/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>.
7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р., № 280/97-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
8. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р., № 586-XIV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
9. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 р., № 2625-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>.
10. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 р., № 966-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
11. Абакуменко О.В. Стратегія і тактика удосконалення політики сталого розвитку України в контексті євроінтеграційних процесів : колект. монографія : [у 2 т.]. Т. 1. [Політика сталого розвитку в контексті економічної безпеки України] / О.В. Абакуменко, О. І. Гонта, С. В. Гонта, М.В. Дубина, М. М. Забаштанський. Ніжин, 2015. 339 с.
12. Аванесов Н.Е. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка : підручник. Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 223 с.
13. Адміністративний менеджмент: конспект лекцій / В.В. Стільник, Н.Є. Зінгаєва. Миколаїв: МНАУ, 2019. 102 с.
14. Вороніна Ю.Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: навчальний посібник. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
15. Герасимчук З.В., Вахович І.М. Організаційно-економічний механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону. Луцьк: ЛДТУ. 2002. 248с.
16. Лібанова Е.М. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів [Текст] : нац. доп. / за ред. акад. НАН України Е. М. Лібанової, акад. НААН України М. А. Хвесика ; НАН України, Від-ня економіки, Держ. установа "Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України". Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. 775 с.
17. Матвієнко Р.О. Методологічні основи регіональної політики в управлінні розвитком національної економіки : монографія. ПВЕЗ "Екон.-технол. ун-т". Бровари : ПВНЗ

"Екон.-технол. ун-т", 2014. 351 с.

18. Мельник А.Ф. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / А.Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна; ред.: А. Ф. Мельник. - Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. 450 с.

19. Миронова Т.Л., Добровольська О.П. Управління розвитком регіону [навч. посіб.], 2006. 328с.

20. Небава М.І., Ткачук Л.М. Управління регіональним розвитком: електронний навчальний посібник. URL : https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/25nebava_upravlinnya_regionalnym_rozvytkom/

21. Основи регіонального управління в Україні : підручник // авт.-упоряд. : В.М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В.М.Вакуленка, М.К. Орлатого. К. : НАДУ, 2012. 576 с.

22. Особливості публічного управління та адміністрування: навчальний посібник / В.Д. Бакуменко, І.С. Бондар, В.Г. Горник, В.В. Шпачук; Міністерство культури України; Київський національний університет культури і мистецтв. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 252 с.

23. Публічне управління: термінологічний словник / уклад.: О.Л. Корольчук, В.С. Куйбіда, М.М. Білінська, О.М. Петроє та ін.; за заг. ред. В.С. Куйбіди, М.М. Білінської, О.М. Петроє. Київ: НАДУ, 2018. 224 с.

24. Регіональне управління : навч. посіб. / М. М. Іжа, Л. Л. Приходченко , С.Є. Саханенко та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. 652 с.

25. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В.М. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : НАДУ, 2014. 740 с.

26. Сімків Л.Є. Управління регіональним розвитком : навч. посіб. Івано-Франків. нац. ун-т нафти і газу. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2021. 340 с.

27. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком. К. "Вища школа", 2000. 222с.

28. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Т 58 Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 372 с.

29. Щепанський Е.В. Державне регулювання розвитку туристично-рекреаційної сфери в Україні: теорія, методологія та практика: монографія; Хмельницький університет управління та права. Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2018. 326 с.

7.2. Допоміжні джерела

30. Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування: колективна монографія / за редакцією Н.Б. Кирич; Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. Тернопіль: Паляниця В.А., 2020. 267 с.

31. Басанцов І.В. Модернізація системи державного фінансового контролю в Україні. *Економічний часопис-XXI*. 2014. № 1–2 (1). С. 78–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2014_1-2%281%29__21.

32. Биркович Т.І., Биркович В.І., Кабанець О.С. Механізми публічного управління у сфері цифрових трансформацій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 9. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1488>.

33. Брюшкова Н.О., Ніколюк О.В., Удовиця О.Ф. Особливості прийняття управлінських рішень в публічному управлінні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 3. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1605>.

34. Буханевич О.М. Закордонний досвід надання адміністративних послуг. *Митна справа*. 2014. № 6 (2.1). С. 222–229. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_6%282.1%29__41.

35. Ганущин С.Н. Теоретико-методологічні аспекти застосування краудсорсингу та краудфандингу в практиці публічного адміністрування. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 43. С. 81–90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2015_43_12.
36. Гнатенко А. Стратегічне планування у сфері державного управління: концептуальні підходи. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 3. С. 51–60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2013_3_9.
37. Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Публічне адміністрування в Україні: навчальний посібник. Харків: Магістр, 2011. 306 с.
38. Дробязко О.М. Методичні підходи до вдосконалення існуючих механізмів прийняття управлінських рішень в умовах публічного адміністрування. *Держава та регіони. Серія «Державне управління»*. 2014. № 3. С. 46–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drdu_2014_3_12.
39. Касич А.О., Харченко Т.О. Стратегічний менеджмент суб'єктів публічної сфери. *Економіка та держава*. 2017. № 2. С. 16–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2017_2_6.
40. Коврига О.С. Взаємодія органів державної влади з громадськістю в системі державного управління України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського: Серія «Державне управління»*. 2020. Т. 31 (70). № 2. С. 109–114. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/20.pdf.
41. Козак В. Стратегічні аспекти реформування публічного управління в Україні в умовах децентралізації. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 1. С. 27–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2017_1_6.
42. Козаченко Т.П. Сучасна парадигма екологізації публічного управління. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип. 1. С. 107–116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2018_1_14.
43. Кравченко Л.А. Стратегічне планування як інституційний механізм публічного управління розвитком регіональної системи професійно-технічної освіти. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Публічне управління та адміністрування*. 2022. Т. 33(72), № 3. С. 98-103.
44. Куліш І.М. Державне управління регіональним розвитком України в контексті європейської інтеграції: монографія. Львів. регіон. ін-т держ. Управління НАДУ при Президентіві України. Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 252 с.
45. Лис А.Б. Світовий досвід надання послуг населенню державними і самоврядними органами влади. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 9. С. 43–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2015_9_8.
46. Луциків І.В., Котовська І.В. Стратегічне управління як інструмент розвитку суб'єктів публічної сфери в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2018. № 1. С. 19–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gev_2018_1_5.
47. Мельниченко Г.М., Гончаренко М.Ф., Безчасний О.У. Управління інноваційним розвитком регіону на основі використання його здатності до самоорганізації в умовах сталого розвитку. *Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка*. 2020. Вип. 2. С. 144-151.
48. Нагорна І.В. Оптимізація інструментів державного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації *Державне будівництво*. 2019. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2019_2_12
49. Оболенський О.Ю., Обушна Н.І. Аудит, контроль і моніторинг у системі публічного управління. *Ефективність державного управління*. 2014. Вип. 41. С. 115–124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2014_41_14.
50. Осадчий Д.О., Хитра О.В. Публічне управління у сфері регулювання міграційних потоків на ринку праці. *Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи*: збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький,

8 лютого 2024 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. С. 184–189.

51. Пашкевич М.С. Проблеми управління соціально-економічним та екологічним розвитком регіонів та ризики виникнення територіальних депресій. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. № 4. С. 32-40.

52. Петрук І.П. Концептуальні підходи до антикризового управління регіональним розвитком. *Інноваційна економіка*. 2020. № 3-4. С. 105-112.

53. Пила В. І., Щепанський Е. В. Окремі аспекти оптимізації функцій державного управління в контексті проведення адміністративної реформи. *Університетські наукові записки. Часопис ХУУП*. 2012. № 4. С. 431-439.

54. Публічне управління розвитком регіонів у процесі побудови сервісно-орієнтованої держави: теорія, методологія та практика : колект. монографія; за заг. ред. Н.В. Васильєвої, О. І. Васильєвої ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ : НАДУ, 2018. 303 с.

55. Романова А. А., Щепанський Е. В. Районування як інструмент ефективного стратегічного управління розвитком туристичної індустрії країни. *Університетські наукові записки. Часопис ХУУП*. 2018. № 1. С. 200-213.

56. Руденко О. Публічне управління розвитком аграрної сфери: регіональний контекст: монографія. Нац. ун-т "Чернігів. політехніка". Чернігів : НУ "Чернігів. політехніка", 2022. 327 с.

57. Скиба М.В. Концептуальні засади публічного управління соціально-економічним розвитком регіону. *Регіональна економіка*. 2020. № 3. С. 35-45.

58. Стратегії та технології розвитку корпорацій: монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. О.М. Полінкевич. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 416 с.

59. Ткач С.М. Управління розвитком міст на засадах концепції Smart City у Західному регіоні України. *Регіональна економіка*. 2021. № 2. С. 91-99.

60. Фінансово-управлінські аспекти інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва в національній економіці : колективна монографія / за заг. і наук. ред. д.е.н., проф. В.П. Синчака. Хмельницький: ХУУП. 2017. 373 с.

61. Хитра О.В. Агломерація економічної активності як важливий фактор регіонального розвитку і нарощування соціального капіталу територій в умовах європейської інтеграції. *Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи*: збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 18 травня 2023 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 214–217.

62. Хитра О.В., Корнійчук А.В. Зміна підходів до регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану. *Ефективність міжнародної економічної інтеграції*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 3 листопада 2023 р.). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 106–110.

63. Хитра О.В. Ефективна соціальна політика як ознака синергетичності сучасного суспільства. *Economy and Human-Centrism: the Modern Foundation for Human Development: International scientific conference (April 24th, 2020. Leipzig, Germany)*. Riga, Latvia: "Publishing House "Baltija Publishing", 2020. pp. 102–106.

64. Хитра О.В. Орієнтири зовнішньоекономічної політики України в умовах воєнного стану та з урахуванням вимог поствоєнного відновлення економіки. *From the Baltic to the Black Sea: the Formation of Modern Economic Area: Proceedings of the VII International Scientific Conference (December 1–2, 2023. Riga, Latvia)*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. pp. 121–125.

65. Хитра О.В. Роль публічного управління у регулюванні ринку праці України. *Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи*: збірник тез III

Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 8 лютого 2024 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. С. 200–205.

66. Чуріканова О. Ю. Управління регіональним розвитком і формування регіональної політики: теорія та практика застосування: монографія. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2020. 387 с.

67. Щепанський Е. В. Впровадження сучасних інноваційних технологій надання державних і муніципальних послуг. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. 2021. Вип. 1 (14). С. 288–297.

68. Щепанський Е. В., Грабар Н. С. Державне управління соціально-економічними ризиками: парадигма сутнісно-організаційних аспектів в умовах діджиталізації. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління : електронне наукове видання. 2021. № 4 (16) серпень. С. 161-166.

69. Щепанський Е. В. Інноваційні тенденції розвитку «електронного уряду»: світовий досвід. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. 2020. Вип. 2 (13). С. 629–638.

70. Щепанський Е.В. Інституціонально-організаційний механізм публічного управління у сфері екологічної безпеки в контексті реформування екологічної політики України. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління.* 2023. Вип. 2 (9). С. 285–301.

71. Щепанський Е.В. Концептуальні засади державного регулювання промисловості на основі нової промислової політики. Університетські наукові записки. 2021. №1 (79). С. 197-205.

72. Щепанський Е. В. Концептуальні засади модернізації антикризового державного регулювання у сфері національної безпеки України. *Інвестиції: практика та досвід.* 2022. № 15-16. С. 81-87. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/issue/view/22/20>

73. Щепанський Е. В. Організаційно-економічний механізм взаємодії національної економіки та промислового сектора. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. № 5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2080>.

74. Щепанський Е. В. Програмно-цільовий метод державного регулювання розвитком туристично-рекреаційної сфери. *Університетські наукові записки. Часопис ХУУП.* 2017. № 4. С. 10-22.

75. Щепанський Е. В. Теоретико-методичні аспекти удосконалення програмно-планового управління розвитком регіонального туризму за умов децентралізації. Університетські наукові записки. Часопис ХУУП. 2021. № 3. С. 37-49.

76. Щепанський Е. В. Туристично-рекреаційний комплекс Хмельниччини: теорія, практика, перспективи: навчальний посібник. Хмельницький: ХУУП. 2012. 156 с.

77. Якобчук В.П., Тищенко С.В., Пугачова Н.С. Інноваційні підходи до публічного управління в контексті інтелектуалізації суспільства. *Інвестиції: практика та досвід.* 2018. № 6. С. 83–87. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/6_2018/20.pdf.

78. Chmyr, Y., Deineha, M., Shchepanskiy, E., Koshelenko, A., Kozenko, R. Tools for Counteracting Information Aggression Use of Elements of Information War in Ukraine. In: Radchenko, O., Kovach, V., Semenets-Orlova, I., Zaporozhets, A. (eds) National Security Drivers of Ukraine. Contributions to Political Science. Springer, Cham. 2023. Pp, 285–299. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-33724-6_17

79. Stryzhak O., Akhmedova O., Postupna O., Shchepanskiy E., Tiurina D. National Brand, Tourism and Human Development: Analysis of the Relationship and Distribution. *Journal of Distribution Sciencethis link is disabled.* 2021. № 19(12). pp. 33-43. URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/14569>

80. Zhuk I., Khaletska A., Stepura T., Shchepanskiy E., Sadova U., Pyla V. Public Administration System in the Field of Finance Under the Influence of Digitalization. *Economic Affairs*, Vol. 67, No. 03, pp. 225-231, June 2022. URL: <https://economicaffairs.co.in/Journal/abstract/id/NTMyNA==/?year=2022&month=June&volume=Volume%2067&issue=Issue%203>

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> Веб-портал Офіс Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua> Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. <http://mon.gov.ua> Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
5. <https://mspu.gov.ua/> Веб-сайт Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України
6. <https://agro.me.gov.ua/> Веб-сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України
7. <http://mpe.kmu.gov.ua/> Веб-сайт Міністерства енергетики України
8. <https://www.e.gov.ua> Веб-сайт Міністерства цифрової трансформації України
9. <http://www.me.gov.ua> Веб-сайт Міністерства розвитку економіки України
10. <http://www.minjust.gov.ua> Веб-сайт Міністерство юстиції України
11. <http://www.minregion.gov.ua> Веб-сайт Міністерства розвитку громад та територій України
12. <http://www.msp.gov.ua> Веб-сайт Міністерства соціальної політики України
13. <http://www.minfin.gov.ua> Веб-сайт Міністерства фінансів України
14. <http://nbuv.gov.ua/> Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
15. <http://gntb.gov.ua/ua/> Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
16. <http://www.ounb.km.ua/> Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
17. <http://www.adm.km.ua/> Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
18. <http://km-oblrada.gov.ua/> Веб-сайт Хмельницької обласної ради
19. <http://www.khmelnysky.com/> Веб-сайт Хмельницької міської ради
20. <http://www.univer.km.ua/> Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова